

Miliuna coses improbables

quaderndelesidees.press/miliuna-coses-improbables/

June 13, 2015

La primera vegada que vaig veure les peces que formen la col·lecció Milieu va passar quelcom alhora normal i extraordinari.

Asseguts a les incòmodes cadires d'una aula, contemplàvem les explicacions de la Marta Giralt sobre el seu projecte. En un moment donat, una de les persones del tribunal a qui es dirigia (un tribunal jutjant una obra, és curiós com l'Acadèmia empra tan alegrement el llenguatge judicial; la dissenyadora, suposo, aquell dia era l'acusada), en aixecar-se per tocar el làtex d'una màniga, o potser la textura vaporosa d'un coll, va fer caure una ampolla d'aigua que fins aleshores no havíem pogut veure. Jo m'asseia al costat del meu amic i fins llavors pràcticament no havíem parlat. Quan l'ampolla va caure, em va dir amb gravetat de fiscal: «hi havia ampolla». I de sobte, el vaig entendre. Amb aquella frase estranya havíem construït una realitat en la qual els qui dissenyen no han de fer peces boniques o interessants o funcionals; la qualitat del seu treball rau en amagar de la forma més delicada i efectiva possible, ampolles d'aigua buides dins la roba, a l'interior d'una màniga, a una butxaca secreta, fins i tot fosa i entrelaçada amb el teixit d'una vora, somiàvem. En el nostre món paral·lel, el tribunal es dedicava a buscar les ampolles escrupolosament, mentre fan veure que valoren les textures, la caiguda d'una faldilla, o la qualitat de la factura d'un teixit de punt. En aparèixer l'ampolla, la dissenyadora és descoberta. Paradoxalment, si no la troben, tal vegada no hi havia ampolla. La tranquil·litat del tribunal en la seva troballa i la dissenyadora expectant davant la situació matisaven encara més la nostra ficció que, com sempre, potser parlava més de la realitat de l'acte que presenciàvem del que podia semblar.

Quan em trobo amb la Marta a la cafeteria, ja fa dies que dono voltes a la coincidència (que innocent sóc, que la penso com a tal!), que estructura allò que ara relato: llavors ja fa temps que reflexiono sobre la fe, un dels nuclis estructurals de la seva col·lecció. Intueixo, però, des del dia del judici, que el discurs que ella va construir amb el seu treball, i el que jo em dic, són lleugerament diferents. Quan em trobo amb la Marta a la cafeteria, fa mesos que dono voltes a l'única explicació que trobo a seguir fent, malgrat tot. La fe és la inclinació a continuar creient, tot i la certesa que allò que creus és, com a

mínim, improbable. La coincidència inclou també la lectura d'una entrevista a en Manuel Delgado: «La fe es una convicció puramente privada que nos permite afirmar la existencia de realidades que nadie ha visto ni verá confirmada. En ese sentido, las adhesiones que nos merece la patria o el sentimiento amoroso son de la misma naturaleza que la creencia en Dios. Corresponden a algo de lo que estamos profundamente seguros, no a pesar de que no podremos demostrar nunca su existencia, sino justamente por eso.» Quelcom del que estem segurs perquè és impossible. La potència d'aquesta idea travessa la meva especulació.

Potser, penso, la fe té quelcom d'aquella definició de la ideologia d'Althusser: és una relació fictícia amb unes relacions verdaderes.

Ara ja fa mesos de tot plegat i no percebo tan clarament les diferències que entre els nostres discursos a priori es desplegaven. Tots dos érem conscients que jugàvem constantment amb manipular la versió mística de la fe. De fet, potser de forma errònia, utilitzàvem indistintament totes dues formes. La fe i creure. Per a la Marta, a la seva col·lecció la fe és el nucli, però, i aquí radicava la nostra diferència, es tracta d'un nucli estàtic: «Aquesta reflexió va ser una de les principals pautes del meu treball. Per a mi, la religió té a veure amb allò en què creiem cegament, allò que no es mou en el nostre interior (el nucli). En canvi, la ciència és pur canvi.»

La diferència no rau, doncs, en com la fe s'aproxima als seus objectes, sinó en la seva relació amb el subjecte. Pensàvem més aviat en una fe, un exercici de creure, comú en moltes altres formes de pensament, la creença en allò improbable com a desencadenant.

«El disseny es crea a partir de decisions preses. El començament d'una idea, l'evolució d'aquesta, buscar i triar referents, els colors, els materials, com es resoldrà una cosa o una altra... Hi ha infinitat de possibilitats dins el disseny d'una sola peça. Cadascú, segons la seva fe, actua d'una manera o una altra davant de les possibilitats que se li presenten. Suposo que té sentit pensar en la fe, com aquell nucli que ens dispara a fer les coses de la manera que les fem.»

«Dins les nostres decisions, la nostra fe ja hi queda reflectida, sense necessitat que nosaltres fem un exercici mental intentant esbrinar els perquè. La fe és el motor que mou i propulsa la nostra part més intuïtiva.»

La fe és estructural, sòlida i essencial a Milieu. Les peces esdevenen el cos i el geometritzen, ressegueixen els seus perímetres amb línies rectes, s'hi adhireixen amb pinces que entallen els teixits a les seves geografies. El làtex esdevé una segona pell, enganxada al cos, sintètica i impermeable, que conviu amb les transparències i la fragilitat d'algunes àrees de niló, les esclètxes per on la pell veu i és vista.

La ciència resta a l'altre extrem de la corda. L'ús de la ciència i els seus sabers sovint genera una paral·laxi segons la qual la ciència és una nova religió. És evident que existeix una mistificació de la ciència i la tecnologia que deriva del seu ús ideològic. Religió i ciència comparteixen, a més, un tret: totes dues s'interessen per allò desconegut, per allò ocult. L'aproximació d'ambdues, però, és totalment diferent: les religions pretenen la veritat; la ciència, la recerca per si mateixa.

«Jo sóc atea, així que la meva visió del món fa temps que està sotmesa a canvis.»

Recordo al poeta Jesús Lizano narrant la seva infància, quan va passar de ser "creient" a ser "dubtant".

«Fe i ciència són mètodes de coneixement, són vies que es desenvolupen paral·lelament, però amb mecanismes diferents. La veritat absoluta no existeix, en cap tipus de coneixement. De la mateixa manera que la ciència ha declarat durant dècades que posseïa el coneixement absolut i errava, el mateix passa amb la religió.

Penso que la ciència, durant molt de temps es va percebre com una espècie de religió, perquè es va considerar com la branca del coneixement “certa”, la que dictava les realitats del món. Més endavant hem anat aprenent que això era una fal·làcia, i que molts descobriments inamovibles de la ciència van ser revocats. La ciència evoluciona amb els canvis del món, dels quals se’n desprèn i ella mateixa en parla.

Aquesta reflexió va ser una de les principals pautes del meu treball. La religió com allò en què creiem cegament, allò que no es mou en el nostre interior. La ciència, en canvi, és pur canvi.»

«Milieu va sorgir d’una frase d’Aristòtil: *El punt mitjà és la virtut entre dos extrems*. La culminació del treball és el diàleg entre els conceptes del moviment racional i el nucli estàtic en una mateixa col·lecció».

Les peces de la col·lecció estan recorregudes per una sèrie de desplaçaments: teixits sobreposats, parts que queden al descobert, superfícies que s’amaguen. No només es transposen els conceptes a nivell formal, els processos de treball són especialment rellevants en un projecte elaborat a partir d’una concepció holística: atenent a la complexitat i la diversitat de factors implicats en l’obra.

«En un objecte, els trets culturals, científics o psicològics queden fusionats i es creuen en el moment en què parlem de l’objecte com a tal. Quan contemplem una peça de vestir estem contemplant la totalitat dels aspectes que s’hi donen cita: el procés de creació, la manera de dur-la, la seva estructura i la manera en què ens afecta.»

L’extensa xarxa complexa d’actants, de punts, d’extrems i de virtuts que formen una peça. El procés d’experimentació amb els materials i el procés d’experimentació amb les idees. La composició d’un imaginari estètic particular que teixeix formes, colors, textures que remetent a un mateix nucli conceptual, concentrat però divers. Les persones que han aportat les seves pròpies idees, materials, colors i textures. Les mil i una coses impossibles que es donen cita en una cafeteria prop de la plaça Universitat, o a l’aula aquella on rèiem de l’ampolla que algú va fer caure. Però en què pensaven, en realitat, aquelles persones que ara recordo estranyes, analitzant minuciosament les textures d’aquells punys i aquelles mànigues sense cap cos a qui vestir?

Milieu és una col·lecció de la dissenyadora de moda **Marta Giralt** amb la col·laboració de Hernan Hoentsch en el disseny de complements, Mariona Àlvarez en la fotografia i Adria Lapiedra, Kevin Sabariego i Roger Varela de l’estudi Tabula Rasa en la direcció d’art.

Si t’ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia’ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l’[avís legal i política de privacitat](#).

Oriol Ocaña

Oriol Ocaña (Montcada i Reixac, 1987). Investigador, crític i comissari. Membre del col·lectiu artístic Viuda De. Treballa com a docent a diversos programes en l'àmbit del disseny i l'art. A 'Quadern' condueix la secció "On és el meu cos?, i el disseny del fer" sobre disseny cos i performativitat.

